

Predaja obnovljene zgrade Hrvatskog školskog centra Miroslava Krleže

FOTO: PETER TEMMEL

4. – 5. stranica

Susret Szijjártó–Radman

3. stranica

Otvoreno peto školsko ljeto

5. stranica

Hrvatski folklorni kamp „Pačići”

7. stranica

Na straži

Stojimo na fileško-undanskoj granici uru i pol, dokle moremo snimati i fotografirati bicikliste CRO-TOURa, ki su si na hrbat zeli zadnjega vikenda augustuša cijelo Gradišće. Misli negdo da je lako već od sto kilometarova stekeriti čez tri dane? Od Kemlje prik Staroga Grada zajti do Bizonje, isti dan još do Umoka i Vedešina pokuknuti i konačno stati u Koljnofu. Lipa duga linija jur za prvi dan. A mi, ki se dovezemo do hatara na čekanje hrabrih športašev, u lugu zganjamo minute. Na črljeno-bijeloj tablici ovde u pustini jasno pokazuju slike s kakovimi sredstvi se smigibati na ovoj relaciji. Jedino autobusi ne moru vudaj, a u Covid-eri još i za šetače je bilo stopirano proći, kad su stalno kontrolirali zonu katani, a i betonske rampe su stavljale prepreku u prometu. Te nas spominjaju na livoj strani u velikoj travi, lako se more vratiti to isto razdoblje. Ki se s autom približuje graničnoj točki jur i podsvižno smanji brzinu na ovom loznom putu, ne da ga strefi koja neočekivana nezgoda. Dok stojimo tamo s fotoaparatom, kamerom, vozači nas pokeveru sa civilnim žandari. Ne pitaju, ali sumljivo zbrivaju predmete ke držimo u ruka, a u pogledu im pitanje, gdo je sad ove postavio kraj ceste? Ne znaju, što se čeka, gdo se čeka. Samo jedna žena ima hrabrosti stati i od nas pitati, zašto smo danas došli na ovo mjesto, kad su čera vudaj skakali bigunci Afganistana?! Pojačana je kontrola jur zdavno na austrijsko-ugarskoj granici, a najvećimi po mraku, u noći, čez lug probuju svoju sriću. On, ki po bijelom danu s ruksakom ispituje stanovnika naselja, je li „Hungary“, već je človik od nepovjerenja. Gustokrat brunču helikopteri nad našom glavom u fileško-undanskom lugu, kade još stoju stijene lozne kasarne. Mi, ki smo živili polag granice, znali smo, ako tutnji, kviji „hatarski sistem“, slijedi pucanje vrata lFe, bižanje katanov i marš. Odlično to modelira Gojakov Muzej željezne zavjese u četarskoj Gori. I vitrić špionira na shranjeni puti zelene dibine, a nešto je stalno i neminovno, bižanje i zganjanje, napad i obrana, ilegalnost i zakon. Riči u paru frcaju, dokle stražarimo na zadaći....

Tih

Glasnikov tjedan

samouprave Ivan Guban.

Iz njegova govora kao polaznu točku mojih sljedećih misli izdvojila bih onaj dio u kojem je rekao kako bi neki od bivših učenika koji su prije petnaestak godina napustili ovu ustanovu i o tada je nisu posjetili danas ostali zadivljen viđenim, a možda ne bi ni prepoznali drage prostore svoga školovanja i odrastanja. Sedam godina i sama sam radila u spomenutoj ustanovi, u jednom turbulentnom vremenu kada su i Hrvati u Mađarskoj tražili i formirali sebe pa i „svoje“ škole. Zaista, promijenila se zgrada, okoliš, dvorište, promijenili su se djelatnici, trideset i nešto generacija je od moga prvog ulaska kroz školska vrata napustilo školu. U životu škole najznačajniju ulogu imaju učitelji i učenici. Oni formiraju duh škole i zgrade u kojoj djeluje škola. Kao i u životu svih zgrada koje gradimo i sagradimo. Zgradu lijepom i živom, hrvatskom čine ljudi, školu djeca i njeni djelatnici. Hrvatsku školu svjesni Hrvati koji joj udahnjuju iz minute u minutu hrvatski duh. Nikada toliko djece u povijesti hrvatske škole Miroslava Krležu kao posljednjih sedam osam godina. Ako računamo tek maturante, pa uzmemo neki prosjek od godine kada je pokrenuta gimnazija 1983./84. do danas, trideset i tri generaci-

Prilikom otvorenja nove školske godine i obnovljene zgrade Hrvatskog školskog centra Miroslava Krležu u ime održavatelja ove odgojno-obrazovne institucije nazočnima se obratio predsjednik Hrvatske državne

je, neka je u svakoj generaciji bilo dvadesetak učenika to je oko 650 učenika. Ogromne brojke. To je samo broj gimnazijalaca, a gdje su osnovnoškolci i polaznici vrtića. Od rujna 1994. godine do 15. studenoga 2020. godine na čelu škole je bio Gábor Gyórvári. Dvadeset i šest godina. Prerana smrt ga je otrgnula od škole, koja je bila njegov život. U njoj je bio uvijek. Kako je kazao predsjednik HDS-a živio je za školu i svojim idejama gradio školu... Njegove ideje nailazile su na podršku i grada Pečuha, kao održavatelja škole do srpnja 2013. i Hrvatske državne samou-

prave kao održavatelja škole od 1. srpnja 2013., godine. Danas u Ulici Szigeti Hrvati u Mađarskoj imaju školu koju bi mnogi poželjeli. Suvremeni prostori, učionice, sportska dvorana, igrališta, dječji vrtić, sportski tereni, učenički dom, suvremena i moderna kuhinja, knjižnica i još mnogo toga. I oko 370 i nešto učenika od 1. do 12. razreda uz stotinjak polaznika vrtića. Svi na jednome mjestu i s jednim ciljem, uspješnog odgoja i obrazovanja

„I stoga poželimo školi, učenicima i učiteljima, održavatelju ono što je i predsjednik HDS-a u svom govoru poželio svima, i djeci i odraslima, djelatnicima, pedagogima i vodstvu škole na čelu s ravnateljicom, da u prostorima koje je osigurao održavatelj odgajaju i izvode na put života svjesne mlade Hrvate i Hrvatice.“

na hrvatskom materinskom jeziku. Veliki je zadatak pred novim vodstvom škole i novom ravnateljicom koja je stupila na dužnost 1. srpnja. I sama je odrastala od gimnazije u toj školi. Ona je dijete te škole koja ju je uputila na put i dočekala natrag s puta raširenih ruku. Veliki su zadaci pred „hrvatskim školstvom“ u Mađarskoj u izazovima drugog desetljeća dvadeset i prvog stoljeća i gubljenja materinskoga jezika. I stoga poželimo školi, učenicima i učiteljima, održavatelju ono što je i predsjednik HDS-a u svom govoru poželio svima, i djeci i odraslima, djelatnicima, pedagogima i vodstvu škole na čelu s ravnateljicom, da u prostorima koje je osigurao održavatelj odgajaju i izvode na put života svjesne mlade Hrvate i Hrvatice.

Branka Pavić Blažetin

Bilateralni susret ministara vanjskih poslova Pétera Szijjártóa i Gordana Grlića Radmana

U Ministarstvu vanjskih poslova i trgovine Mađarske 25. kolovoza održan je bilateralni sastanak ministara vanjskih poslova Pétera Szijjártóa i Gordana Grlića Radmana. Nakon toga ministri su održali tiskovnu konferenciju, na kojoj su naglasili kako su na sastanku razmijenili mišljenja o međusobnoj gospodarskoj i prekograničnoj suradnji, ali i o globalnim pitanjima poput aktualnih izazova u Afganistanu i migracija.

Ministri su izrazili zadovoljstvo što se cijelo vrijeme unatoč restrikcijama pandemije uspio održati redoviti politički dijalog na svim razinama. Još važnije je što pandemija COVID-19 nije imala znatan negativan učinak ni na gospodarske odnose, što je vidljivo po stabilnom trendu robne razmjene. „Obje vlade temelje se na izvornim europskim, rekao bih kršćanskim vrijednostima. To je vjerojatno bio jedan od razloga zašto se Hrvatska nije pridružila kampanji koju su neke europske zemlje pokrenule protiv Mađarske nakon usvajanja zakona o zaštiti djece“, rekao je Péter Szijjártó pozivajući se na međunarodne kritike LGBT zakona. „Ministri europskih poslova nekoliko zemalja sastavili su zajednički dokument u kojem traže da se nevladinim (LGBT) organizacijama omogući ulazak u vrtiće i škole u Mađarskoj, kako bi tamo provodile sve vrste seksualne propagande. Međutim, Hrvatska se nije pridružila ovoj inicijativi na čemu je Mađarska zahvalna“, dodao je ministar Szijjártó. Mađarski ministar vanjskih poslova i trgovine imenovao je tri važna područja suradnje. Prije svega smatra važnom energetske sigurnost: za Mađarsku je važan terminal za ukapljeni prirodni plin (LNG) na otoku Krku, koji otvara novi put opskrbe i po prvi put će omogućiti zaključivanje dugoročnih ugovora o otkupu plina putem neruskih plinovoda. Prema planu u sljedeće četiri godine u zemlju će stići 1,4 milijarde, a u sljedeće tri godine milijardu kubičnih metara prirodnog plina. Istaknuo je kako povezivanje plina dviju zemalja ima veliki potencijal, što bi s jedne strane snizilo cijene i poboljšalo sigurnost opskrbe, a s druge strane mogla bi se pokrenuti trostrana mađarsko-hrvatsko-ukrajinska suradnja i tako bi Mađarska mogla povratiti neke od tranzitnih mogućnosti koje gubi činjenicom da će ruski Gazprom transportirati prirodni plin južnom rutom, a ne kroz Ukrajinu. Prema riječima ministra Pétera Szijjártóa, drugo područje je pitanje povezivanje zemalja i naglasio je potrebu otvaranja više graničnih prijelaza između dvije zemlje, budući da je prosječna udaljenost između njih trenutačno 50 kilometara. Najavio je da će se autocesta M6 do 2024. godine produžiti do granice i da će se nastaviti s gradnjom mosta Kerestur (Murakeresztúr), te da se planira otvoriti novi prijelaz kod Šaroka i Órtilosa.

„Odnosi naših dviju zemalja temelje se na dugotrajnim vezama koje imaju za rezultat uspješnu suradnju u brojnim područjima od zajedničkog interesa“, rekao je ministar Gordan Grlić Radman, zahvalivši se Mađarskoj za donaciju Sisačko-moslavačkoj županiji nakon potresa i mogućnosti ljetovanja preko 400 djece s potresom pogođenih područja na jezeru Velencei. Naglasio je da je Mađarska prepoznala Hrvatsku kao sigurnu destinaciju za godišnji odmor, o čemu najbolje svjedoče brojke. Naime, u prvih sedam mjeseci ove godine Hrvatsku je posjetilo više mađarskih

Susret ministara Pétera Szijjártóa i Gordana Grlića Radmana

turista nego u cijeloj 2020. godini. Mišljenja je da snažnu poveznicu u odnosima dviju zemalja predstavljaju nacionalne manjine. „Složili smo se da su za Hrvate u Mađarskoj i Mađare u Hrvatskoj naše dvije zemlje osigurale odgovarajuće instrumente zaštite autohtone kulture i tradicije, te nastavljamo dijalog u okviru Međuvladinog mješovitog odbora za zaštitu prava nacionalnih manjina“, naglasio je hrvatski ministar. Razgovor s kolegom Szijjártóm smatra još jednom prilikom za dodatno jačanje dijaloga i suradnje.

Odgovarajući na pitanje novinara o stavu zemalja u vezi primanja izbjeglica iz Afganistana mađarski ministar Szijjártó je naglasio kako se Mađarska već na samom početku izjasnila o svome stavu u vezi s tim pitanjem, tj. da ne želi sudjelovati „u bilo kakvim mehanizmima za raspodjelu izbjeglica i migranata“ iz Afganistana, pridodavši da jedino prihvaća Afganistance koji su radili s mađarskim vojnicima na misiji u toj državi. Kako je rekao, mađarska vojska ima zatvoreni popis osoba. Hrvatski ministar Grlić Radman je mišljenja kako o tom pitanju „postoji više aspekata, koji su različiti i potrebno je napraviti određenu distinkciju“. Jedno je pitanje ljudi koji su pomagali hrvatskim vojnicima u NATO-u, „prema kojim Hrvatska ima svoju obvezu“, dok je drugi aspekt pitanje izbjeglica. Kako je rekao Hrvatskoj je u interesu da se izbjeglice rasporede u susjedne zemlje Afganistana, gdje im mogu biti osigurana ljudska prava i sigurnost. Naglasio je da će se Hrvatska suprostaviti ilegalnoj migraciji i ne želi da se ponovi 2015. godina, te da će zbog obaveze prema cijeloj Međunarodnoj zajednici „Hrvatska snažno štiti vanjske granice Europske unije“.

Nakon susreta ministar Gordan Grlić Radman održao je govor na konferenciji mađarskih veleposlanika o trenutnim globalnim i europskim izazovima, kao i važnosti proširenja Europske unije na jugoistok Europe.

Kristina Goher

Otvaranje nove školske godine i predaja obnovljene zgrade Hrvatskog školskog centra Miroslava Krleže

U organizaciji Hrvatske državne samouprave 2. rujna 2021. upriličena je predaja obnovljene zgrade Hrvatskog školskog centra Miroslava Krleže i otvaranje školske godine 2021./2022. Prije godinu dana, 4. kolovoza 2020. godine položen je kamen temeljac današnjeg modernog zdanja u kojem je mjesto dobilo šest gimnazijskih učionica. Izgrađeno je 780 m² novog suvremenog prostora u prizemlju i na katu. Ulaganje vrijedno 350 milijuna forinti. Kako je naglasio državni tajnik Ureda premijera odgovoran za vjerske i narodnosne odnose Miklós Soltész, hrvatska zajednica u Mađarskoj ne samo da je sačuvala svoje vrednote, već kontinuirano stvara nove vrijednosti koje predaje novim naraštajima, a u tome joj stalnu potporu pruža Vlada Mađarske.

U organizaciji Hrvatske državne samouprave 2. rujna 2021. upriličena je predaja obnovljene zgrade Hrvatskog školskog centra Miroslava Krleže i otvaranje školske godine 2021./2022. Prije godinu dana, 4. kolovoza 2020. godine položen je kamen temeljac današnjeg modernog zdanja u kojem je mjesto dobilo šest gimnazijskih učionica. Izgrađeno je 780 m² novog suvremenog prostora u prizemlju i na katu. Ulaganje vrijedno 350 milijuna forinti. Kako je naglasio državni tajnik Ureda premijera odgovoran za vjerske i narodnosne odnose Miklós Soltész, hrvatska zajednica u Mađarskoj ne samo da je sačuvala svoje vrednote već kontinuirano stvara nove vrijednosti koje predaje novim naraštajima, a u tome joj stalnu potporu pruža Vlada Mađarske.

Nazočnima su se obratili i parlamentarni zastupnik Péter Hoppál, veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladen Andrić te ravnateljica škole Janja Živković Mandić. Ona je posebno pozdravila uvažene goste. Među njima veleposlanika Republike Hrvatske Mladena Andrića, generalnog konzula Dragu Horvata, načelnicu Sektora za pravni položaj, kulturu i obrazovanje Hrvata izvan Republike Hrvatske Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Dubravku Severinski, državnog tajnika Ureda premijera odgovornog za vjerske i narodnosne odnose Miklósa Soltésza, parlamentarnog zastupnika Petéra Hoppála, predstavnika Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozu Solgu, predsjednika HDS-a Ivana Gugana te predstavnike prijateljskih škola, hrvatskih institucija i medija.

Između ostaloga naglasila je kako se predajom šest novih učionica stvaraju uvjeti za nesmetani rad gimnazijskih razreda, a

prisjetila se i prerano preminulog dugogodišnjeg ravnatelja pečuške ustanove Gábora Győrvárija. Nazočnima se u ime Središnjeg državnog Ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske obratila načelnica Sektora za pravni položaj, kulturu i obrazovanje Hrvata izvan Republike Hrvatske Dubravka Severinski.

Obraćajući se nazočnima predsjednik HDS-a Ivan Guban se prisjetio prošle godine nenadano preminulog dugogodišnjeg ravnatelja škole Gábora Győrvárija, koji je san i ideju o hrvatskom školskom centru počeo razvijati prije petnaestak godina uz podršku Hrvatske državne samouprave. Dodao je kako je održavatelj Hrvatska državna samouprava i ovom zgradom stvorila moderne uvjete odgoja i obrazovanja, a pred djecom, djelatnicima i ravnateljicom škole je da učenici ustanovu na kraju svoga odgojno-obrazovnog puta napuste kao svjesni mladi Hrvati i Hrvatice. U svečanom programu pjesmom, kazivanjem stihova i tamburaškom glazbom sudjelovali su polaznici škole. U ime izvođača radova Landan Invest Ingatlanhasznosító Kft. svečanosti je nazočila direktorica Laura Horváth.

Uz potporu mađarske vlade omogućen je razvoj Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže. Školski je centar Miroslava Krleže sve popularniji, a novi prostori, učionice i popratne prostorije udovoljavaju svim standardima. Mnogi naglašavaju kako je to uzorna ustanova: naime, ona od vrtića do mature omogućuje obrazovanje na hrvatskom jeziku. Školski centar Miroslava Krleže najvažnija je hrvatska ustanova u južnoj Baranji na polju očuvanja materinskoga jezika, kulture i samobitnosti.

Državni tajnik Miklós Soltész

Ravnateljica škole Janja Živković Mandić

Predsjednik HDS-a Ivan Guban

Koncept HDS-a u ovom ciklusu predviđa unapređenje školskog sustava Hrvata u Mađarskoj, što se odnosi i na infrastrukturu odgojno obrazovnih ustanova u održavanju HDS-a. Tako je 2019. otvoren školski centar u Sambotelu, sada su završeni radovi u Pečuhu, a uskoro započinju radovi i proširenje školske zgrade u Santovu, što će biti ulaganje od 800 milijuna forinti.

Dana 4. kolovoza 2020. ugovor su u ime Hrvatske državne samouprave potpisali predsjednik Ivan Guban, a u ime izvođača radova Landan Invest Ingatlanhasznosító Kft. direktorica Laura Horváth. Obraćajući se tada okupljenima ravnatelj Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže u Pečuhu Gábor Győrvári rekao je kako su „investicije oko proširenja zgrade Hrvatske škole Miroslava Krleže ove godine punoljetne. Naime, prije osamnaest godina mi smo počeli s raz-

vijanjem i planiranjem učeničkog doma ovdje, a ova najnovija investicija je peta faza izgradnje i proširenja Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže u Pečuhu. Učenički dom, sportska dvorana, obnavljanje stare zgrade, izgradnja kuhinje, izgradnja i preseljenje vrtića te sada izgradnja gimnazijskih učionica su investicije ostvarene u osamnaest godina. Školu čine učenici i učitelji, ali školu čine i učionice. Izrasli smo dosadašnji razvoj, imamo paralelne razrede u osnovnoj školi, a evo sada gradimo malu skromnu zgradu gimnazije Miroslava Krleže i vjerujemo da će poslužiti toj svrsi i tako ćemo riješiti probleme prostora koje trenutno imamo. Učenika imamo veliki broj, te vjerujemo da će ova investicija pomoći u zadržavanju broja učenika.”

Branka Pavić Blažetin

Otvoreno peto školsko ljeto kod Miloradića

Zadnji dan augustuša otpodne, otvoreno je peto školsko ljeto za sambotelске školare u Hrvatskom obrazovnom centru Mate Meršića Miloradića. Edita Horvat-Pauković, ravnateljica ustanove je sve skupa mogla pozdraviti 57 dce i njevu starinu na pragu novoga školskoga ljeta, za kojega im je skupna želja da se do kraja napravi prez pogibeli pandemije i da svi budu zdravi. U gradskom školskom žitku po prvi put su stupili mališani u gornje razrede, dostali su novu razrednicu, a i posebno oblikovanu novu prostoriju. Još na ovom katu prikdan je i informatički razred s 15 kompjutorov. Zvana toga, radosna je i ta vist da je jur svaki razred, po očekivanju 21. stoljeća, opskrbljen pametnom

1. razred s učiteljicama Klarom Marić i Dijanom Nagy

Školska direktorica Edita Horvat-Pauković prikazuje dar

pločom. Dvi su kupljene uz pomoć održavatelja ustanove, Hrvatske državne samouprave, a dvi iz potpore Ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske. „Gizdava sam na to da ovo ljeto imamo najveć prvašev, ukupno šesnaest i mislim da je to jako lipi broj”, naglasila je školska direktorica ka je prikadala svakomu „novaku” spomenice, dokle su najstariji školari uručili i dare „za hrabrost”. U školi su zaposlene još četire nove kolegice, dvi pedagoginje će djelati kot vanjske suradnice, jer trenutačno ne stoji im na raspolaganje još dovoljni broj školskih ur da budu u cijelom statusu. U čuvarnici odgajat će se 48 mališanov u dvi grupa, ovako sambotelско hrvatsko odgojno-obrazovno središće pohađja sve skupa 105 dice. Što je najbližnji program hrvatskih školarov ustanove Mate Meršića Miloradića je uprav spomen-dan imenodavca, 17. septembra, u petak, kad se putuje u Plajgor i na posjet Meršićeve hiže.

Tiho

Bunjevački dan u Kaćmaru

U organizaciji Hrvatske samouprave Kaćmara 31. srpnja ove godine priređen je tradicionalni Bunjevački dan. Kulturni program i bal organiziran je na otvorenom u središnjem seoskom parku, na prostoru iza načelničkog ureda. U programu su sudjelovali i gosti iz Subotice. Folklorni odjel „Bunjevačkog kola“, koje vodi Marin Jaramazović, izveo je splet bunjevačkih, posavskih i splitskih plesova, predstavio se i gajdaš, a izveli su i dubrovačku poskočicu linđo, te vlaško nadigravanje. S bunjevačkim narodnim pjesmama u programu je nastupio i pjevački zbor Hrvatske samouprave u pratnji garskog Orkestra „Bačka“, koji je na balu u nastavku večeri goste zabavljao sve do sitnih sati. S.B.

Susret hrvatskih pjevačkih zborova u Kaćmaru

U organizaciji Hrvatske samouprave Kaćmara 7. kolovoza 2021. godine u Kaćmaru održan je tradicionalni Susret hrvatskih pjevačkih zborova. Sudjelovali su Pjevački zbor „Ružmarin“ iz Bačina, Izvorni pjevački zbor iz Dušnoka, Pjevački zbor iz Harkanja i domaći pjevački zbor Hrvatske samouprave Kaćmara. S.B.

Hrvatski folklorni kamp „Pačići”

U organizaciji Kulturno-umjetničkog društva „Tanac” već se godinama u ljetnim mjesecima organizira dječji plesni kamp, ove godine i uz potporu Fonda „Gábor Bethlen”. Naime, KUD je za Hrvatski folklorni kamp „Pačići” dobio potporu od 500 000 ft. Ostali dio troškova kampa snosili su sudionici, odnosno KUD „Tanac”. S trideset i troje polaznika radilo je sedam osoba, od kojih i više pedagoga: Mirjana Bošnjak, Róbert Takács, Nikola Ištoković, József Szávai, Anica Štandovar, Judit Szemelyácz Kovács i Gabriella Tiszai. KUD Tanac hrvatski kamp narodnih plesova za djecu održava u Sportskom kampu u Orfúu, nedaleko od grada Pečuha. Ove godine kamp je održan od 26. do 30. srpnja.

Dječje kampove „Tanac” održava više od jednog desetljeća, a održavali su se oni u Santovu i Pečuhu, a posljednjih nekoliko godina u Orfúu.

Što je odlika dječjeg plesnog kampa KUD-a „Tanac” pitali smo polaznike i njihove roditelje. Pandemijska godina je poremetila i plesne planove, pa u 2020. godini nije održan dječji kamp „Pačići”, a plesne skupine KUD-a „Tanac”, tako i podmladak nisu mogle održavati tjedne probe. KUD „Tanac” ima više plesnih sekcija. Uz sekciju odraslih podmladak ima tjedne probe u više sekcija, koje se

József Szávai s polaznicima kampa

FOTO: ORGANIZATORI

U igri

zovu „Ribice”, „Galebovi”, „Gusari”, „Pačići” i „Ranče”. U ovogodišnjem kampu radilo se u dvije sekcije. Prva sekcija okupila je polaznike od šest do devet godina, a druga polaznike od devet do četrnaeste godina. Svi polaznici kampa, uz izuzetak jedne polaznice, bili su učenici Osnovne škole Miroslava Krležje. Već četiri godine u spomenutoj školi KUD „Tanac” ima svoje grupe „Ribice”, „Galebovi” i „Gusare”.

Cilj im je pridobiti djecu i pobuditi im ljubav za narodni ples. U kampu se radi po strogom dnevnom rasporedu i brojnim aktivnostima, uz prijedpodnevne i poslijepodnevne sate plesa. Buđenje, doručak, tjelovježba i gimnastika, sati plesa, ručak, sportske aktivnosti, sati plesa, večera, zajedničko druženje, društvene igre... Radi se u skupinama, po potrebi i pojedinačno kako bi se znanja usvojila na najvišoj razini. Uz to upoznaje se kulturna baština

Hrvata u Mađarskoj, folklor, narodna pjesma... Tu su izleti, posjet obližnjem vodenom mlinu, upoznavanje starog mlinarskog zanata, obližnja plaža, igre na vodi, vožnja čamcima...

Ove su godine polaznici uvježbavali tri koreografije, plesove bunjevačkih i šokačkih Hrvata, te plesove šokačkih Hrvata iz Santova. Naučeno su pokazali na završnom koncertu održanom posljednji dan kampa. Dvorana je bila prepuna gledatelja, roditelja, djedova i baka, prijatelja...

Branka Pavić Blažetin

Svi su uživali u vožnji čamcem jezerom

Golema količina kritičkog promišljanja

Povelja Julija Benešića za 2021. godinu dodijeljena vodećem kritičaru hrvatske književnosti u Mađarskoj dr. sc. Stjepanu Blažetinu

Povjerenstvo Đakovačkih susreta hrvatskih književnih kritičara, u sastavu Vlasta Markasović, Adam Rajzl i Goran Rem, prema svojem uvidu iz regijskog stanja u aktivnost kritičarskoga pisma autorica i autora koji djeluju u fokusnom panonskom prostoru, vodećem kritičaru hrvatske književnosti u Mađarskoj Stjepanu Blažetinu dodijelilo je Povelju Julija Benešića za 2021. godinu.

Stjepan je Blažetin, voditelj Odsjeka za kroatistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu i voditelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, autor više književnoznanstvenih knjiga, od kojih je prvu kritičko-povjesničarsku *Književnost Hrvata u Mađarskoj od 1918. do danas* objavio 1998. u knjižnici „Neotradicija“ u Osijeku, također je prevoditelj i mentor prijevoda s mađarskoga na hrvatski i obrnuto. Prva Blažetinova knjiga prijevoda s mađarskoga je zbirka pjesama „mađarskoga ABŠimića“ Mikloša Radnótiya, naslovljena *Neskladnom vremenu usprkos*, također objelodanjena, godinu prije povjesničarske knjige, dakle 1997., u knjižnici „Neotradicija“, a krunski njegov autorski i mentorski rad je 2009. prijevod antologije hrvatskoga pjesništva Miroslava Mićanovića pod nazivom *Utjeha kaosa*, inače proveden kroz Zagrebačku stilističku školu voditelja Krešimira Bagića.

Već ta dva rada, povjesničarska monografija iz „Neotradicije“, objelodanjena 1998., kao i prijevod Mićanovićeve antologije iz 2009., zaslužuju stručni naklon do

podu, jer goleme količine kritičkog promišljanja etničke kulturne naracije, odnosno jezične kritički-prijevodne transmisije bili su zasluživali pribran pogled naše meta-kritičarske zaokupljenosti.

Stjepan Blažetin svoj je disertacijski rad *Strukture moderniteta u korpusu hrvatskoga pjesništva u Mađarskoj* izgenerirao iz više desetaka kritičarskih radova, koji su mu kao svojevrsno predistraživanje bili podlogom i temeljem disertaciji. Takav je njegov disertacijski rad pokazao kako su postmoderne teorije osamdesetih bile u pravu kada su ukazivale na uklanjanje „povijesnog odmak“ kao ikakva istraživačkoga orijentira. Dakle, on je svoj disertacijski rad napisao upravo iz najizravnijeg kritičarskoga vlastitog materijala i kontakata, kontakata koje je istraživački već bio izveo: u vidu 1. predgovora ili pogovora nekim samostalnim knjigama ili 2.1. panoramskim ili 2.2. antologijskim te 2.3. tematskim pregledima, kao i 3. ipak nekim renoviranim pogledima na opuse koji su već pomalo izmicali i bili slabo čitanim – kao Josip Gujaš Džuretin.

O njegovim samim i „čistim“ kritičarskim tekstovima pisali su Sanja Jukić i Goran Rem te o njegovoj kritici izlagali na međunarodnom kroatističkom skupu u Budimpešti, u tekstu pod naslovom *Matoš, Lukač, Blažetin*, s naslovom koji je svoj naslov posvetio Ivi Frangešu i njegovoj važnoj knjizi *Matoš, Vidrić, Krleža*.

Rad koji je usporedio kritičarske postupke Matoša, Stjepana Lukača – inače „jakog“ budmipeštanskog kroatista i slavista te njemu zrcalnoga pečuskoga kroatista Stjepana Blažetina, ukazao je na to kako Blažetin piše s očitom visokom metakulturološkom sviješću, naime – nastoji što jasnije otvoriti kontekst odnosno uspostaviti vezu između podatka o stanju teksta s kontekstnom nekom Pričom.

Svaki Blažetinov tekst vrlo visoko istražuje, pažljivo razumijeva aktualne i povijesne kontekste, dakle uspostavlja humanističke komunikacije, osvješćuje jezične

mreže i svojim izborom središnjeg prikaznoga teksta implicira apriornu afirmativnu evaluaciju. Blažetin ne piše o lošem i ne troši prostor na negativnu kritiku. Njegov je, moglo bi se *slobodno* reći – „melvingerovski“ stav, da se mora otvoriti stvaralačka komunikacija, baš kako Jasna piše, humanistički orijentirana stvaralačka komunikacija, jer to je sloboda.

Goran Rem

Trenutak za pjesmu requiem

ostali su samo papiri
dokumenti izvod
nisu znali kome treba dati riječi
u početku bijahu
zvonila su zvona negdje
lajao pas
zujila neka muha
auto prolazio cestom
čela su se sjajila
sunce se igralo s kapljicama znoja
lastavica je odletjela iznad krova
sve je manje kuća
sve je više grobova
santovo se seli
na groblje
santovo
polako
leti
u nebo

Stjepan Blažetin

I u Hrvatski Šica podiljene spomenice jubilarom

Kako u Petrovom Selu, tako i u Nardi podiljene su u prođu tajedni spomenice za hižne pare, ki ljetos svečuju svoj okrugli jubilej. Iako u spomenuti nase- lji s vjerniki skupa su proslavljene obljetnice, u Hr- vatski Šica su se odlučili hižniki da u diskretnoj va- rijanti će prođti pred oltar. Ana Jušić i Tibor László su stanovniki nimškoga sela Keresteša, ali spome- nicu na 30-ljetnu skupnost su prikzeli u šičkoj crikvi

Familija László s farnikom Tamásom Várhelyijem

Hižni par Habetler

sv. Ane. Ana je rodod iz Hrvatskih Šic i je kantorica ne samo u rodnom selu, nego i u Gornjem Četaru. Uprav tako, ovo ljetos svečuju svoju 20. obljetnicu hištva Estera Pock i Ignac Habetler, kim je prilikom dva desetljeća u zajed- ničtvu, pred kratkim gratulirao farnik Pinčene doline, Tamás Várhelyi. *Tiho*

Četrdeseta petroviska obljetnica

Za mašom s bivšom školskom direktoricom Jutkom Handler

Spravišće sa zdavno vidjenimi pajtaši, prijatelji, školskimi tuvaruši svenek je puno veselja. Dobro je znati, s kim što se je zgodalo u minuli ljeti, kakove tuge, radosti su je objamile, kako čuvaju spominke na stara ljeta. Famosna je bila ta generacija ka je pred četrdesetimi ljeti zgotovila Osnovnu školu u Petrovom Selu. Od njih dvama su zašli u Ameriku, jedan je na pokoju, drugi su raštrkani u okolici Sambotela, a polovica je ostala doma. Suprot toga, svi su htili jedno ot- podne i noć skupa svečevati, družiti se, zabavljati se, a i spomenuti se na pokoj- ne učitelje, pajtaša. Zato su sastanak 31. julija, u subotu, začeli sa svetom ma- šom u kapeli sv. Štefana, a druženje nastavili u mjesnom Domu kulture, kade su im se priključile, dođući ravno s Hrvatskoga dana Bika, bivše učiteljice Jolanka Kocsis, Marija Kurcz-Geošić i razrednica Eržika Bokor-Kohuth. Umirovljena uč- teljica je pohvalila sve nazočne i rekla da je gizdava, jer po predstavljanju se

vidi, kako su svi temeljno znanje dobili za ži- tak med petroviskimi školskimi zidinami. U veselom razgovoru polag obilnoga stola jila (što su sami pripravljali zvanaredni kuha- ri) i pila, do jutra su durale spomin-ure ditin- stva, sriće i radosti. *Tiho*

Bogatstvo...

Sa razrednicom Erzsikom Bokor-Kohuth

Narodnosni dan u Tukulji

Muški zbor

U podunavskom gradu Tukulji i ove je godine na prostoru ispred Knjižnice i doma kulture održan Folklorni festival i sajam obrtnika „Summerfest“, koji je trajao od 18. do 22. kolovoza. Priredba je široko poznata u okolici i vrlo rado ju posjećuje svi uzrasti. U sklopu četverodnevne priredbe, 19. kolovoza priređen je Narodnosni dan na kojem su mjesne nacionalne manjine predstavile svoju folklornu baštinu i kulinarske specijalitete. Posjetitelji su već iz daleka prepoznali hrvatski štand na kojem je vijorila zastava Republike Hrvatske, a njih su srdačno dočekale zamjenica Katinka Agić Farkas i predsjednica mjesne Hrvatske samouprave Márta Gólya. Za ovu prigodu one su pripremile sataras s grahom i svinjetinom, ali su nudile i domaće vino i kolače. U drugom dijelu štanda izložene su dvojezične dječje knjige izdavačke kuće Croatica, koje su se mogle prelistati i naručiti. U kasnim poslijepodnevima satima na otvorenoj pozornici u okviru Gala programa tradicionalne hrvatske pjesme izveo je tukuljski Muški zbor uz harmonikašku pratnju voditelja Lászlóa Halásza. Erčinska plesna skupina „Zorica“ nastupila je s makedonskim i srpskim plesovima. Koreografije je na scenu postavila voditeljica Anita Golić. U kasnim večernjim satima uspriličen je koncert Orkestra „Vizin“, koji je prvi put gostovao u gradu. Njihov vrhunski nastup popraćen je burnim pljeskom. Kako nam je izjavila predsjednica Márta Gólya, članovi samouprave se sastaju u rujnu i među ostalim odlučuju i o jesenskim programima.

Kristina Goher

Polaganje vijenaca u čast Petra Zrinskog i Frana Krste Frankopana

Izaslanstva Hrvatske samouprave XV. okruga i Donjeg Kraljevca 10. kolovoza u Bečkom Novom Mjestu zajednički su položila vijence i zapalila svijeće ispod poprsja Petra Zrinskog i Frana Krste Frankopana. Ove godine obilježava se 350. obljetnica pogibije hrvatskoga bana Petra Zrinskog i velikaša Frana Krste Frankopana, vođa otpora apsolutizmu cara Leopolda I.

Izaslanstva su se po dogovoru susrela u Koljnofu, gdje ih je dočekaio zamjenik predsjednika Hrvatske samouprave Šoprona dr. Franjo Pajrić. Nakon kratkog sastanka i dogovora izaslanstva su krenula u Bečko Novo Mjesto, gdje ih je dočekaio umirovljeni sudac, povjesničar i pisac hrvatskog podrijetla Herbert Gassner. Prisjećanje na tužne događaje započelo je u crkvi nekadašnje Terezijanske vojne akademije, prve vojne akademije na svijetu, koja je osnovana 14. prosinca 1751. godine. Dobila je ime po znamenitoj carici Mariji Tereziji, koja ju je i utemeljila. U zgradi akademije bili su zatočeni Petar Zrinski i Fran Krsto Frankopan uoči smaknuća 1671. godine. Kod poprsja hrvatskih velikana održani su prigodni govori, položeni vijenci i zapaljene svijeće sjećanja.

Miljenko Horvat, Mladen Čavlek, zrinski gardist, Stjepan Kuzma, Zsuzsa Kuzma, Damir Srnec, Herbert Gassner i Krunoslav Bedi

Nakon toga u maloj dvorani Hotela Hilton profesor Gassner održao je predavanje o posljednjim satima Zrinskog i Frankopana. Na prisjećanju su sudjelovali predsjednik Hrvatske samouprave XV. okruga Stjepan Kuzma, načelnik Donjeg Kraljevca Miljenko Horvat, članica Hrvatske samouprave XV. okruga Zsuzsa Kuzma, zamjenik načelnika Mladen Čavlek, ravnatelj Gradišteljske škole Čakovec Damir Srnec, doravnatelj Krunoslav Bedi i prof. Herbert Gassner.

Stjepan Kuzma/k.g.

Još jedno visoko državno odličje židanskomu farniku Štefanu Dumoviću

Ugarski viteški križ za duhovnu službu i za očuvanje hrvatske riči i kulture

Dan prlje državnoga svetka Ugarske, 20. augustuša, pred proslavom sv. Štefana, visoko državno odlikovanje, Ugarski viteški križ s potpisom predsjednika Ugarske, Jánoša Ádera, mogao je prikzeti u Budimpešti židanski dušobrižnik, Štefan Dumović. Priznanje je dostao za 50-ljetnu duhovnu službu i za zvanaredno zalaganje i očuvanje hrvatske riči i kulture. "Služiti i pomagati svojemu hrvatskomu narodu", to im je bio svenek cilj i kot predsjedniku Hrvatskoga katoličkanskoga omladinskoga vjerskoga i kulturnoga društva Hrvatskoga Židana i kot idejnomu ocu i obnovitelju hodočasnoga mjesta Peruška Marija, tamošnjem parku svecev u židanskoj lozi i kot strastvenomu hodočasniku i duhovnomu peljaču celjanskih hodočasnikov, a isto tako i kot utemeljitelju Zbirke sakralne umjetnosti Hrvatov u Ugarskoj, u prisičkom obiteljskom domu. Štefan Dumović lani su svečavali svoju zlatu mašu i 80. rođendan i još svenek aktivno djelaju u cijeloj okolici Hrvatskoga Židana, čemu se najbolje veselu tamošnji vjerniki, Plajgorci, Undanci, kiseški i čepreški Hrvati. Zvanarednu aktivnost na civilnom polju, a i u hrvatskom krugu u prethodni ljeti su podiljenjem odličjev jur ocijenila razna društva, Vlada Ugarske kot i stara domovina. Med visokimi priznanji u vitrini, na ulazu prisičke Zbirke sakralne umjetnosti Hrvatov u Ugarskoj, najdu se uz ostalo, Red Danice Hrvatske s likom Marka Marulića iz ruk hrvatskoga predsjednika dr. Franje Tuđmana ljeta 1997., Zlatni križ Ugarske, županijsko priznanje „Za manjine“, Županijska nagrada Augustina Pavela, lovački Brončani križ Hubertus, povelja časnoga gradjana Unde, časnoga ognjobranca itd. Našemu slavljenuku gratuliramo i željimo im dobro zdravlje i Božji blagoslov na daljnjem putu!

Foto: Zita Horvat

Tiho

Projde nam i bivši poglavar Gornjega Četara

Miška Horvat (1938. – 2021.)

Pri dilidbi teškoga lufta, 17. augustuša, utorak, oblaki su vlikli nekako za sobom omarnost, kad je zazvonio telefon. Kad človika vist lupi o smrti voljene i poštovane peršone, portreti se išču, stari intervjui, napisi, a ne ostane daleko ni jad, zašto se prlje nije narodila bolja fotografija. Na ovom čudu od tehnike još riči se odzvanjaju, a i glas Miška bačija. Glas, pun veselja, strasti i ljubavi, gor onda, kad povidajka ide za rodni kraj i za hrvatski narod. Ljeta su pobignula nad glavom u brigi, u četarski posli, u zastupničtvu Hrvatov. Kad smo se našli, vaš vedri duh veljek vas je mogao potirati da najnoviji vic izmešujete, pak si zamete guslice u ruke da okolo vas nije-dan ne ostane prez note i smiha. Kot predsjednik tanača, notaruš, načelnik, ognjogasac, preživili ste strašna i bolja vrimenta, ali smo se malo mogli veseliti i pri novosti u Pinčenoj dolini. No, najlpše nam je bilo vig nek u Gori, u vašem klitu. Kad se je natočilo to pravo črljeno, kad smo se istužili jedan drugomu, kad smo se izjadali nad gorkom sudbinom. Još smo za kapljicami vjerovali da ako nas jur i biti neće, ovo naše ljubljeno hrvatstvo, nekako preživiti i ostat će. Ne samo med četarskimi pivnicami i hižami, nego po cijelom Gradišću. Nosili ste teški tarhet znanja, bili ste četarska enciklopedija na dvi noga. Toga bilo nij' jednostavno, što vi znali niste o selu, Sambotelu, kamo ste se i odselili, misleći svaki dan i svaku uru o četarskom povratku. Beteg, nepravda jednako vas su trapili i tukli, pri našem svakom spravišću tomu ste i glas dali. Pred šestimi ljeti na prezentaciji DVD-a Branja rozmarina, zadnji put smo se strefili. Zatim ste se zgubili s četarskih ulic, s hrvatske scene, silom prilik ste

ostali daleko i od četarske Gore. Ki ovde, ki onde, čuli smo da ste betežni, ali nigdor ništ nij' već znao povidati. Brisali ste trag za sobom, i polafku smo se i mi zemaljske duše prikdale pozabljenju. Sve do torka. Na pondiljak ujutro, po dugoljetnom mučnom betegu ganuli ste se iz doma, potrgani iz ruk hižne družice. Odnegli ste nam dio četarske hištorije, skrsnulo je ogromno hrvatsko znanje o milosti i vridnosti. Miška bači, 24. augustuša, utorak, tod smo stali potareni pri mrtvačnici. Pri hrvatski riči zbogomdavanja Katice Konczer, načelnice Gornjega Četara, pri ognjobranskom marširanju, a i pod Pjesmom rastanka, ku su vam zadnji put odsvirali tamburaši Petrovoga Sela. S guslicami u ruka ,molitvami u srcu, počivajte u vjekovječnoj Domovini i četarskom cintiru u miru.....

Timea Horvat

Hrvatski dan u Novom Selu

I ove je godine Hrvatska samouprava Novoga Sela priredila godišnji Hrvatski dan. Dan se veže uz blagdan svete Ane, koja je zaštitnica sela i mjesne crkve kojom se ponose Novoseljani.

U goste su pozvani folklorišti okupljeni oko KUD-a Ladislava Matuška iz Kukinja te su nastupom u mjesnom domu kulture 24. srpnja obradovali okupljene Novoseljane i njihove goste, među kojima su bili i parlamentarni zastupnik László Szászfalvi te glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga. Nakon kulturnog programa uslijedila je večera za sve nazočne i druženje uz glazbu

Priredba je ostvarena zahvaljujući potpori Hrvatske samouprave Šomođske županije, Mjesne samouprave Novoga Sela, Fonda „Gábor Bethlen“, Zajednice podravskih Hrvata i Kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin“.

Kako je na svom društvenom profilu poručio parlamentarni zastupnik Szászfalvi, još jednom „smo slavili zajedno tradicionalni Hrvatski dan u Novom Selu. Izvrsnim kulturnim programom prikazana je ljepota hrvatske kulture“. On se zahvalio i Novoseljani- ma i okolnim naseljima, te zajednici podravskih Hrvata što žive i čuvaju zajednicu i kulturno nasljeđe. Naglasio je kako „mi ne želimo sjedinjene države Europe, već Europu snažnih nacionalnih država, jer samo tako ima budućnosti.“

FOTO: FACEBOOK LÁSZLÓ SZÁSZFALVI

IZVAR – Zahvaljujući vladinom Programu „Mađarsko selo“ u Izvaru se obnavlja zgrada mjesnog vrtića, a pred obnovom je i zgrada mjesne škole. Mjesna samouprava Izvara uspješno se natjecala i kroz spomenuti program ostvarila brojne potpore. Tako je za obnovu kolnika dobila 4 milijuna foriniti, za kupnju seoskog autobusa 14,3 milijuna forinti, za obnovu vrtića 24,5 milijuna forinti, obnovu školske zgrade 50 milijuna forinti, te obnovu naselja 20,7 milijuna foriniti. To je ukupno potpora od 113,5 milijuna foriniti. U tijeku je i program obnove dijela ceste (puta) koja povezuje Izvar i Rasinje ukupne vrijednosti 1,1 milijardu foriniti.

Kako je za Hrvatski glasnik izjavio predsjednik Hrvatske samouprave Novoga Sela Béla Szilágyi, u okviru svojih mogućnosti djeluje i tročlano zastupničko tijelo. Uz njega tu su i zastupnici Pavo Kovač i Kristina Greguric. Ostvaruje se izvrsna suradnja s Mjesnom samoupravom, kojoj je na čelu Zoltán Varga. Ta suradnja je na dobrobit dvjestotinjak stanovnika ovog malog podravskog naselja od kojih su i danas većina njih Hrvati, iako zadnjih godina ima sve više useljenika u selo. Selo se prostire na 1327 hektara, a po posljednjem podacima u njemu živi 256 stanovnika te ima 141 kuća, dio je Barčanske mini-regije s okružnim bilježništvom u Lukovišću. Susjedi su mu Potonja, Lukovišće i Brlobaš, a ni Martinci, Križevci pa ni Starin nisu daleko.

Branka Pavić Blažetin

Mala stranica

Ponovno u školske klupe

Dragi učenici, 1. rujna počela je nova 2021/22. školska godina. Nadamo se da ste dobro iskoristili ljetni odmor, dobro ste se odmorili, kupali, vozili biciklom i družili na plaži, pa ste ponovno spremni za školske izazove. Kako uživati u prelasku iz nečeg tako lijepog - ljeta - u školske klupe?! Ključ je u dobroj organizaciji i pripremi. Mi smo vam prikupili nekoliko savjeta s kojima ćete lakše prebroditi prijelazno razdoblje:

- Otidite u kupovinu. Povratak u školu odlična je izlika za šoping.
- Pribavite pribor koji vam je potreban za školu. Najvažnije su dobre cipele i dobra školska torba. Školska torba treba imati tri važne odlike: lakoću nošenja, njezina veličina treba biti prilagođena vašem uzrastu, te u nju treba stati sve što vam je potrebno, dok njezin izgled mora biti po vašem izboru, kako biste je rado nosili.
- Izaberite bilježnice sa super fotografijama i slikama. Neka budu vesele, puno dobrih automobila, leptira, cvijeća i zvijezda.
- Isprobajte odjeću i osmislite nekoliko dobrih kombinacija. Fotografirajte se mobitelom, kako biste ujutro, kada ne znate što biste obukli mogli pogledati u mobitel i dobiti ideju. Možete pozvati prijateljice da ocjenjuju vaš izgled.
- Prisjetite se jutarnje rutine: idite spavati uvijek u isto vrijeme, što vrijedi i za ustajanje. Tako će vam odlasci u školu i buđenje biti jednostavniji.
- U školu ponesite samo ono što je prikladno. U školi se pojavite onako kako se od vas očekuje, a u ostatku dana budite ono što želite.
- Nemojte kasniti u školu!
- Budite pozitivni. Svojim pozitivnim stavom na početku školske godine umanjit ćete nervozu i eventualni strah i kod mlađih učenika.

GLAGOLJICA SVIMA

Staroslavenski institut na svojoj Facebook stranici objavio je da će svima zainteresiranima darovati posve novu knjižicu o glagoljici koja sažeto i pregledno govori o uglatnoj (hrvatskoj) glagoljici i baštini koju je utemeljila. Svi koji to žele moći će knjižicu besplatno preuzeti na svoja računala, tablete i pametne telefone putem poveznice koja će vrijediti samo 24 sata. Institut će na svojoj stranici objaviti kojeg će se rujanskog dana omogućiti preuzimanje. Staroslavenski institut bavi se istraživanjem, otkrivanjem, sustavnim popisivanjem i obrađivanjem hrvatskih i staroslavenskih glagoljskih rukopisa, natpisa i tiskanih knjiga. Glagoljica je važna sastavnica hrvatskoga identiteta, jer su Hrvati pisali glagoljicom oko 1000 godina, od 9. do 19. stoljeća. Odigrala je važnu ulogu u povijesti duhovnosti i kulture hrvatskoga naroda. Benediktinci glagoljaši ostavili su najveći glagoljski natpis Bašćansku ploču, zatim Krčki natpis, svoja Pravila ili Regulu na glagoljici i druge spomenike

Međunarodna filmska i tamburaška radionica u Serdahelu

U organizaciji serdahelske Hrvatske samouprave „Stipan Blažetin“ i Foto-kino kluba Ivanovec od 16. do 19. kolovoza održana je sedma po redu Međunarodna filmska i tamburaška radionica u Serdahelu. Sudionici radionice bili su osnovnoškolci i srednjoškolci iz Bečehela, Letinje, Mlinaraca, Pustare, Serdahela, Sumartona i Ivanovca. Glavna tema ovogodišnje filmske radionice bila je vezana uz stvaralaštvo Stipana Blažetina, ali bilo je i učenja tamburice, pomurskih i bunjevačkih plesova i novinarske radionice, te izleta na Balaton i u Tihany.

Prva Međunarodna filmska radionica održana je 2014. godine u Ivanovcu kada je Foto-kino klub pozvao učenike iz Kerestura i Serdahela u radionicu gdje su se upoznali s čarobnim svijetom amaterskog snimanja. Čelnici Hrvatske samouprave Serdahela ubrzo su primijetili zainteresiranost mladih za snimanje, što je čak postalo sredstvom motivacije učenja hrvatskoga jezika. Od 2015. godine radionice su se održavale u Serdahelu, a jedne godine i u Vlašićima u Odmaralištu „Zavičaj“, uz stručnu pomoć voditelja Foto-kino kluba Radovana Petkovića. Snimljene su zanimljive reportaže o ljudima koji njeguju stare hrvatske tradicije (šaranje pomurske pisanice, ribolov mrežom, izrada tradicionalnih jela), izrađen kratak igrani film, sastavljen esej o hrvatskim selima i napisana reportaža o srednjoškolskom kampu, a snimljen je i rad u filmskoj radionici. Ove godine serdahelska Hrvatska samouprava nije prijavila projekt, rekla je dopredsjednica samouprave Timea Völgyi: naime, bilo je neizvjesno hoće li se moći organizirati radionica, pa je ovaj put sredstva za radionicu izdvojila iz svog proračuna. U radionici je su-

Radovan Petković pokazuje tehniku za snimanje

Boglárka Pusztai i Bálint Tóth uvježbavaju pjesmu

djelovalo 26 sudionika koji su radili po grupama. Filmsku radionicu vodili su članovi Foto-kino kluba Ivanovec, a u interpretaciji pjesama Stipana Blažetina pomogla je umirovljena učiteljica Marija Prosenjak. Sudionici radionice izabrali su stihove Blažetinove stihove i sami osmislili mjesto snimanja, prizore uz ugođaj pjesme. Tamburašku grupu vodio je član Tamburaškog sastava „Stoboš“ Erik Hegedús, a folklor su podučavale članice Hrvatske samouprave. Povodom 30. obljetnice tjednika Hrvata u Mađarskoj Hrvatskog glasnika novinarka Bernadeta Blažetin u sklopu kampa održala je novinarsku radionicu.

Tamburaška radionica

„Četvrti put sam u ovom kampu i odlično mi je. Bio je izvrstan doživljaj kada smo bili u odmaralištu u Vlašićima i tamo snimali, ali zanimljivo je i u Serdahelu. Društvo je odlično, puno se smijemo dok snimamo, malo moramo i glumiti, a i izmišljati iz kojeg kuta je najbolje snimati. Ove godine smo čitali pjesme Stipana Blažetina. Bilo je zanimljivo uskladiti snimke i ugođaj pjesme. Inače, jako volim svirati tamburu, pa sam sudjelovao i u tim radionicama. Nadam se da ćemo i iduće godine moći sudjelovati i u takvoj radionici“, rekao je učenik 12. razreda Gimnazije „Ferenc Mező“ Bálint Tóth, koji je nedavno položio državni jezični ispit srednjeg stupnja iz hrvatskog jezika.

Sudionici radionice nagrađeni su i jednodnevnim izletom na Balaton i u Tihany, gdje su imali mogućnost posjetiti znamenitosti grada, kupati se u Balatonu i iskušati se u adrenalinskom parku. Od snimljenih materijala izradit će se video uradak za obljetnicu rođenja pjesnika.

Beta

II. Bizonjski tabor SKUPA

Lanjski uspjeh dičjega tabora Seoske samouprave Bizonje, pod nazivom SKUPA i ljetos je organizatore ponukao da po drugi put vrižu skupa sadržajne programe za najavljene taboraše, od 2. do 6. augusta. Pokidob ov kamp pelja učiteljica hrvatskoga jezika u mjesnoj školi Klaudija Radić-Šmatović, i ovput nisu falili susreti s hrvatskim vrednosti ne samo u okolici, nego malo i dalje. Uz Seosku samoupravu kamp za 25 dice, prvenstveno iz nižih razredov, podupirale su mjesna organizacija Caritasa kot i Farska općina Bizonje, ka se je i naticala i uspješno dobila 400 000 Ft. Prvi dan iz Jure su došli aktivisti Caritasa Hungarica da predstavljaju na crikvenom dvoru, kako izgleda žitak prez vida, slipim ljudem. Zavježbani su načini kako moru dica pomoći, ali su se taboraši upoznali i s kuckom koji pelja slipe. Drugi dan tabora uz peljanje Francija Nemeta se je odvijao „u susjedstvu“ u Hrvatskoj Kemlji. Na grobu Mate Meršića Miloradića, gradišćanskohrvatskoga pjesnika i znanstvenika, farnika skoro pedeset ljet u ovom naselju, mogli su čuti brojne informacije putnici, a posjećena je i nedavno obnovljena kapela sv. Florijana. Još je ov dan držao presenećenje otpodne, u kinu i jurskom parku slonov Kimba. Srijeda je posvećena Starom Gradu, i Muzeju Hanság, kade je dicu dočekao kustos, povjesničar Balaž Martinšić iz Bizonje i upoznao je nazočne sa zanimljivosti o prošlosti rodnoga sela. Četvrtak je pozvao diozimatelje na daljnji put po-

U Tihanyu

lag Balatona. U Tihanyu je hodočasnike primio pater Anijan Marko Mogyorósi, a potom su taboraši pogledali i Balatonfüred. Petak je bio posvećen učnji hrvatskih crikvenih jačak, uz pomoć učiteljice Anice Singer i kantora Mišija Martinšića, a mjesni farnik Lajos Butsy je održao duhovnu vježbu za diozimatelje. Otpodne se je svaki mogao isprobati u kuhanju i pečenju. Tabor je imao i svoju humanitarnu liniju, dica su skupadonesla školske pripore za one ki to potribuju. Peljačica tabora Klaudija Šmatović i ovput izražava svoju zahvalnost svim onim, ki su na karkoji način pomagali u petodnevnem II. kampu SKUPA. *Tiho*

Po mnogi ljeti ponovo Dan sela u Bizonji

Po mnogi ljeti, 23. julija, u petak, ponovo je Seoska samouprava Bizonje pozvala svoje stanovnike na skupno svečevanje, na Dan sela. Zahvaljujući državnim naticanjem za poboljšanje životnih prilik, a i za obnovu javnih zgradov, Seoska samouprava je nedavno dobila i mogućnost kupovanja kombija Mercedes za olakšanje seoske službe. Sad jur četire misece dugo posebni djelatnik se skrbi u cijeloj okolici za pomoć starijim ljudem, ali u gibanju pačenim peršonom. Novo vozilo Mercedes namjeravali su dati blagosloviti blizu svetka zaštitnika putnikov sv. Kristofora, tako za svetom mašom, uz molitvu s blagoslovom je poslano u promet

Foto: BOGLARKA SZÜTS

KUD Konoplje pred crikvom

Blagoslovljen je novi seoski kombi

seosko vozilo kot i drugi auti koje su dopeljali sami vjerniki. Marta Ambrusch nastupala je u crikvi s narodnim jačkami, dokle su folkloriši KUD-a Konoplje iz Kemlje s hrvatskim tanci razveselili nazočne na crikvenom trgu. Potom je program nastavljen na mjesnom igrališću, dicu su dočekali specijalni doživljaji u tvrdjavi skakanja i na vodi, a čuda je bilo zainteresiranih i pri spektaklu s kucki i pri nogometnoj utakmici. Koncert s ugarskim pjevačem i ulični bal s muzičkim sastavom Eldorado, napravio je zdavno vidjeni dobar štimung i volju za ponovno druženje i u Bizonji. *Tiho*

BUDIMPEŠTA

Hrvatska samouprava Novog Budima u subotu, 11. rujna od 15 sati priređuje kulturnu priredbu i prijateljsko druženje Dan Hrvata, koji se održava u Budimpeštanskom domu kulture (XI. okrug, Etele út 55). U sklopu priredbe održat će se javna tribina i nastup budimpeštanske Hrvatske izvorne folklorne skupine koja izvodi plesove Hrvata u Mađarskoj.

STARI GRAD

U okviru serije programov „Muzejski večeri“ će se održati 9. septembra, u četvrtak, početo od 17. 30 uri, prezentacija seoske monografije, rođenoga Bizonjca, povjesničara Balaža Martinšića, pod naslovom „Bezenye, Bizonja, Pallersdorf“. Djelo je plod većljetnoga marljivoga istraživanja, velikoga truda i zvanaredne volje da se konačno dokumentira prošlost gradišćanskohrvatskoga naselja na granici Austrije, Slovačke i Ugarske. Mjesto promocije je Muzej „Hansági“/ Cselley-ház, Glavna ulica 19.

KOLJNOF

U organizaciji Čakavske katedre, Društva Hrvati, Etnomemorijalnoga centra „Kume“ i Seoske samouprave Koljnofa, priređuje se od 10. do 12. septembra V. Likovna kolonija Koljnofa. Unutar trodnevne moljarske djelaonice, na inicijativu dr. Franje Pajrića, po prvi put će se otvoriti skupna izložba ćaće i kćeri. Ferenc Taschner drvorezbar i njegova kći Aniko, nadareni su umjetnici, čija djela će moći upoznati publika 11. septembra, u subotu, u Glavnoj ulici 68., kade se nahadja Kume-Škadanj. Isti dan će se održati i Dan sela kot i trgadbena povorka.

PEČUH

KUD „Tanac“ na žalost u pandemijskoj godini uopće nije imao probe. Kako nam je rekao umjetnički voditelj društva József Szávai, 9. rujna će se održati prva ovogodišnja proba i nadaju se kako će se što prije moći sresti na probana. Kontakte su održavali online, pri čemu su zajedno naučili nekoliko pjesama za Božić 2020. godine. Lipnja 2021. su održavali plesačnice u Pečuhu u Dvorištu Hild u suorganizaciji s pečuškim Domom umjetnosti, a uz potporu Fonda „Sándor Csoóri“. Održali su više uspješnih plesačnica s raznim orkestrima, Orkestrom Antuša Vizina, Orkestrom „Čabar“ i Orkestrom „Poklade“. Trenutno odrasla skupina broji tridesetak članova i voditelj društva se nada što skorijim nastupima. Imaju dogovorene nastupe u Mohaču, Orfú, Fekedu... Nemaju velike planove, najvažnije je održati društvo i privući nove članove.

2021.09.11.
KUME ŠKADANJ/PAJTA
KÓPHÁZA - KOLJNOF
GLAVNA ULICA 68.

OTAC I KĆER DVI UMJETNIČKE DUŠE 2021

Izložba - Kiállítás

Umjetnički radovi: *Anikó i Ferenc Taschner*

OBAVIJEST

Hrvatska samouprava Baranjske županije i Hrvatski klub August Šenoa od 20. do 22. rujna 2021 organiziraju hodočašće u Međugorje. Zainteresirani se o detaljima mogu informirati kod Miše Šarošca na telefonskom broju 06-72/211-736 ili 06-30/8646-395., mail: msarosac@gmail.com. Kako su nas obavijestili organizatori najveći dio putnih troškova snose organizatori, a po osobi se traži dodatnih 6000 ft.

Smještaj će biti u Međugorju u privatnoj apartmanskoj kući s doručkom i večerom. Cijena noćenja je 25 eura, dakle dva polupansiona iznose 50 eura. Taj iznos svi putnici uplaćuju na putu prema Međugorju zastupnici Brigiti Štivić.

Autobus polazi iz pečušskog parkinga „Domus“ 20. rujna u 00.00 sati. Hodočasnici se usput zaustavljaju u Mostaru na kraće razgledavanje grada, a večera je u Međugorju, gdje se boravi i drugi dan. Povratak je 22. rujna nakon doručka s kračom stankom u Sarajevu ili nekom drugom gradu u Bosni.

Hodočašće podržava i Hrvatski ordinarijat Pečuške biskupije, a s hodočasnicima putuje i velečasni Gabrijel Barić. Putovanje se ostvaruje potporom Fonda „Gábor Bethlen“, uz pokroviteljstvo Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu.

OBAVIJEST

Potporom glasnogovornika Hrvata u Mađarskom parlamentu Joze Solge, u ovotjednom broju Hrvatskoga glasnika tiskana je molitva za 52. Međunarodni euharistijski kongres koji će se održati u Budimpešti od 5. do 12. rujna.

Euharistijski kongres održat će se pod geslom „Svi su izvori moji u tebi (Ps 87, 7)“. U programu će sudjelovati više od 25 kardinala i biskupa koji će predmoliti molitve te održati kateheze, radionice i svjedočanstva. Papa Franjo će predslaviti misu na Trgu junaka na završetku kongresa u nedjelju 12. rujna.

BPB

JOZO SOLGA

PREDSTAVNIK HRVATA U MAĐARSKOM PARLAMENTU
GLASNOGOVORNIK